

საქართველოს კანონი

Formatted: Font: 14 pt

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში ცვლილების შეტანის თაობაზე

მუხლი 1. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში (საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, №31, 03.11.2009, მუხ. 190) შეტანილ იქნეს შემდეგი ცვლილება:

1. 303-ე მუხლის:

ა) მე-2 ნაწილი ამოღებულ იქნეს;

ბ) მე-3 ნაწილი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„3. საკასაციო საჩივარი დასაშვებია, თუ კასატორი **სათანადოდ დაასაბუთებს (თანდართული მასალებით),** რომ:

Formatted: Font: 14 pt

ა) საქმე **მოიცავს სამართლებრივ პრობლემას, რომლის გადაწყვეტაც ხელს შეუწყობს** სამართლის განვითარებას და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებას;

Comment [T1]: ევროსაბჭოს მინისტრთა კომიტეტის R (95) რეკომენდაციით კასატორს უნდა ეკისრებოდეს ვალდებულება დაასაბუთოს თუ რატომ უნდა განიხილოს მისი საჩივარი მესამე ინსტანციამ. (მუხ. 7.c)

Formatted: Font: 14 pt

ბ) საკასაციო საჩივრის განხილვის შედეგად მოცემულ საქმეზე **სავარაუდოა მსგავს სამართლებრივ საკითხზე** საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან განსხვავებული გადაწყვეტილების მიღება;

Comment [A2]: ვფიქრობთ, რომ კანონპროექტში არსებული ფორმულირება, რომ „საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე მსგავსი კატეგორიის საქმეზე გადაწყვეტილება არ ჰქონია მიღებული“ არაგონივრულ ტვირთს აკისრებს კასატორს. კერძოდ მან უნდა შეისწავლოს საკასაციო სასამართლოს ყველა გადაწყვეტილება, რათა სათანადოდ დაასაბუთოს რომ ასეთი კატეგორიის საქმე ჯერ არ ყოფილა განხილული.

აქედან გამომდინარე უპირატესობა უნდა მიენიჭოს წინამდებარე ფორმულას.

გ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება განსხვავდება **მსგავსი კატეგორიის საქმეზე/საქმეებზე მსგავს სამართლებრივ საკითხებზე** საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან;

Comment [A3]: ტერმინი „მსგავსი კატეგორიის საქმე ბუნდოვანია და უმჯობესია ფორმულა „მსგავს სამართლებრივ საკითხზე“

დე) სააპელაციო სასამართლომ საქმე განიხილა მატერიალური ან/და საპროცესო სამართლის ნორმების მნიშვნელოვანი დარღვევით, რასაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე;

ეფ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება ეწინააღმდეგება მსგავსი კატეგორიის საქმეზე/საქმეებზე ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილებას. **პრეცედენტულ სამართალს;**

გ) 303-ე მუხლის დაემატოს 3¹ მუხლი და ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

Formatted: Font: 14 pt
Formatted: Font: 14 pt

ფ) საქმე ეხება არასრულწლოვანის მიერ დანაშაულის ჩადენას. „3¹ არასრულწლოვანი მსჯავრდებულის ან მისი დამცველის მიერ შემოტანილი საკასაციო საჩივრის დასაშვებობაზე არ ვრცელდება ამ მუხლის მე-3 ნაწილით გათვალისწინებული შეზღუდვები.“

Formatted: Font: 14 pt
Formatted: Indent: First line: 0"

Comment [A4]: შესაძლებელია მრავალპირიან საქმეში იყოს ერთი არასრულწლოვანი, რომელიც არ ასაჩივრებს, ან საჩივარი შემოტანილი იყოს პროკურორის მიერ. ამიტომ უმჯობესია დაზუსტდეს რომ საქმე ეხება არასრულწლოვან კასატორს

გ) მე-3 ნაწილის შემდეგ დაემატოს შემდეგი შინაარსის 3²⁺-3⁴⁺ ნაწილები:

Formatted: Font: 14 pt
Formatted: Font: 14 pt
Formatted: Font: 14 pt
Formatted: Font: 14 pt
Formatted: Font: 14 pt

„3²⁺. საკასაციო სასამართლომ უნდა შეამოწმოს, დასაშვებია თუ არა საკასაციო საჩივარი ამ მუხლის მე-3 ნაწილის მოთხოვნათა შესაბამისად. თუ საკასაციო საჩივარი აკმაყოფილებს დადგენილ მოთხოვნებს, იგი დასაშვებად უნდა იქნეს ცნობილი. **საკასაციო საჩივრის დასაშვებობის შემოწმებისას, განხილვისას მოსამართლის გასხვავებული აზრის დაფიქსირების შემთხვევაში, საკასაციო საჩივარი დასაშვებად ითვლება.**“

Formatted: Font: 14 pt
Comment [T5]: იხ. მოსამართლეთა ერთობის მოსაზრება

3³⁺. საკასაციო სასამართლო უფლებამოსილია ზეპირი მოსმენის გარეშე შეამოწმოს საკასაციო საჩივრის დასაშვებობა.

Formatted: Font: 14 pt
Formatted: Font: 14 pt, Georgian (Georgia)

3⁴⁺. საკასაციო საჩივრის დაუშვებლად ცნობის შესახებ სასამართლოს გამოაქვს დასაბუთებული განჩინება. **ამ მუხლის მე-3**

Formatted: Font: 14 pt
Formatted: Font: 14 pt

ნაწილის „ა“, „ბ“, „გ“, „ე“, ქვეპუნქტებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, განჩინება უნდა შეიცავდეს კასატორის მიერ მითითებული დასაშვებობის საფუძვლების არგუმენტირებულ უარყოფას.

მუხლი 2. ეს კანონი ამოქმედდეს 2016 წლის 01 იანვრიდან, გამოქვეყნებიდან 30-ე დღეს.

საქართველოს პრეზიდენტი
მარგველაშვილი

ბ.

Comment [A6]: „დ“ ქვეპუნქტში მითითებული საფუძვლების არგუმენტირებული უარყოფა გულისხმობს საქმის განხილვის არსში შესვლას, რაც ცდება დასაშვებობის შემოწმების ფარგლებს.

როგორც ვენეციის კომისიამ ამ კანონპროექტის შეფასებისას მიუთითა, ევროპის ადამიანის უფლებათა კონვენციის მე-6 მუხლი არ ითხოვს მესამე ინსტანციაში საჩივრის დაუშვებლობის საფუძვლების დეტალურ დასაბუთებას, განსაკუთრებით იმის ფონზე, რომ კასატორის არგუმენტებს უკვე გაეცა პასუხი სააპელაციო ინსტანციაში (იხ. პარ. 50)

ვენეციის კომისიის აზრით საქართველოს აქვს უფლება საკასაციო ინსტანციაში დააწესოს უფრო მაღალი სტანდარტი ვიდრე ამას კონვენციის მე-6 მუხლი ითხოვს, მაგრამ ამან არ უნდა გამოიწვიოს მოსამართლეთა გადატვირთულობა და საქმისწარმოების გაჭიანურება დასაშვებობის სტადიაზე (იხ. პარ. 51)

Formatted: Font: 14 pt

განმარტებითი ბარათი

„საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს კანონის პროექტზე

ა) ზოგადი ინფორმაცია კანონპროექტის შესახებ

ა.ა) კანონპროექტის მიღების მიზეზი:

კანონპროექტის მიღება განპირობებულია სასამართლო სისტემის რეფორმირების შემდგომი აუცილებლობით. მისი შემუშავება გამოიწვია უზენაესი სასამართლოს ფუნქციის მოდიფიცირებისა და შესაბამისად, საკასაციო საჩივრის დასაშვებობის საფუძვლების ცვლილების საჭიროებამ.

მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მიერ მართლმსაჯულების რეფორმის მესამე ტალღის ფარგლებში მომზადებული საკანონმდებლო ცვლილებებთან პაკეტი, მათ შორის, საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში შესატანი ცვლილების პროექტი, გაგზავნილ იქნა ვენეციის კომისიაში, რომელმაც დადებითად შეაფასა მიმდინარე რეფორმის ძირითადი პრინციპები. ვენეციის კომისიის მიერ მომზადებულ დასკვნაში ასახული რეკომენდაციები და მოსაზრებები გაზიარებულ იქნა საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მიერ შემუშავებულ კანონპროექტში.

ა.ბ) კანონპროექტის მიზანი:

კანონპროექტის მიზანია საკასაციო საჩივრის დასაშვებობის საფუძვლების გაფართოება, რაც მომავალში უზრუნველყოფს ადამიანის უფლებათა დაცვის გარანტიების განმტკიცებას და მართლმსაჯულების ხარისხის გაზრდას.

დღეისათვის დამკვიდრებული პრაქტიკის განზოგადების შედეგად ირკვევა, რომ უზენაეს სასამართლოში საკასაციო საჩივრების დასაშვებობის მოქმედი საფუძვლებით საკმაოდ იზღუდება საკასაციო ინსტანციაზე ხელმისაწვდომობა. წარმოდგენილი კანონპროექტი მიზნად ისახავს დასაშვებობის საფუძვლების გაფართოებას და დახვეწას, თუმცა, ინარჩუნებს იმ მიდგომას, რომ უზენაესი სასამართლო მხოლოდ მნიშვნელოვან საქმეთა განმხილველი სასამართლო ინსტანციაა.

ა.გ) კანონპროექტის ძირითადი არსი:

კანონპროექტით ახალი რედაქციით ყალიბდება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 303-ე მუხლი, რომლის მოქმედი რედაქციის მე-3 ნაწილის თანახმად, საკასაციო საჩივარი დასაშვებია, თუ საქმე მნიშვნელოვანია სამართლის განვითარებისა და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებისათვის; სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება განსხვავდება ამ კატეგორიის საქმეებზე საქართველოს უზენაესი

სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან ან სააპელაციო სასამართლომ საქმე განიხილა მნიშვნელოვანი სამართლებრივი ან საპროცესო დარღვევით, რასაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე. შემოთავაზებული ცვლილებით, ერთის მხრივ ფართოვდება და ზუსტდება საკასაციო საჩივრის დასაშვებობის საფუძვლები, მეორეს მხრივ, თავად კასატორს ეკისრება ვალდებულება სათანადოდ დაასაბუთოს საჩივრის დასაშვებობა; შემოთავაზებული ცვლილებებით, საკასაციო საჩივარი დასაშვებია თუ საქმე მოიცავს სამართლებრივ პრობლემას, რომლის გადაწყვეტაც ხელს შეუწყობს სამართლის განვითარებას და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებას; ან საქმე მნიშვნელოვანია სამართლის განვითარებისათვის და საქართველოს უზენაესი სასამართლო მიიჩნევს, რომ საკასაციო საჩივრის განხილვის შედეგად მოცემულ საქმეზე სავარაუდოა მსგავს სამართლებრივ საკითხზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან განსხვავებული გადაწყვეტილების მიღება; ასევე, თუ სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება განსხვავდება მსგავს სამართლებრივ საკითხებზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან; სააპელაციო სასამართლომ საქმე განიხილა მატერიალური ან/და საპროცესო სამართლის ნორმების მნიშვნელოვანი დარღვევით, რასაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე; სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება ეწინააღმდეგება მსგავსი კატეგორიის საქმეზე/საქმეებზე ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილებას. ამასთან, არასრულწლოვნის მიერ დანაშაულის ჩადენის შემთხვევაში, საკითხის სენსიტიურობიდან გამომდინარე, საკასაციო საჩივარი ყოველთვის იქნება დასაშვები.

გასათვალისწინებელია, რომ დამკვიდრებული პრაქტიკით, იმ შემთხვევაში, თუ უზენაესი სასამართლო საკასაციო საჩივარს დაუშვებლად ცნობს, მხარეს არ განემარტება დაუშვებლობის მიზეზები და ხშირად გაუგებარი რჩება ის საფუძველი, რამაც განაპირობა საკასაციო საჩივრის დაუშვებლად ცნობა. კანონპროექტით ეს პრობლემაც აღმოიფხვრება. ამ მიზნით, 303-ე მუხლს მე-3 ნაწილის შემდეგ ემატება 3¹-3³ ნაწილები, რომელთა თანახმად, უზენაესი სასამართლო ვალდებული იქნება შეამოწმოს დასაშვებია თუ არა საკასაციო საჩივარი კანონში მოცემული საფუძვლების შესაბამისად და თუ საჩივარი აკმაყოფილებს დადგენილ მოთხოვნებს, დასაშვებად ცნოს იგი. ამასთან, სასამართლო ვალდებული იქნება საკასაციო საჩივრის დაუშვებლად ცნობის შესახებ გამოიტანოს დასაბუთებული განჩინება, რომელიც უნდა შეიცავდეს კასატორის მიერ მითითებული დასაშვებობის საფუძვლების არგუმენტირებულ უარყოფას. მსგავსი მოთხოვნა არ ვრცელდება იმ შემთხვევებზე, როცა კასატორი მიუთითებს მატერიალური და საპროცესო ნორმების მნიშვნელოვან დარღვევას, რასაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე. აქ მითითებული საფუძვლის არგუმენტირებული უარყოფა ნიშნავს საქმის განხილვის არსში შესვლას, რაც ცილდება დასაშვებობის ფარგლებს.

წარმოდგენილი ცვლილებების მიხედვით საჩივარი დასაშვებია აგრეთვე იმ შემთხვევაში, თუ დასაშვებობის საკითხის განხილვისას მოსამართლემ განსხვავებული აზრი დააფიქსირა.

ბ) კანონპროექტის ფინანსური დასაბუთება

ბ.ა) კანონპროექტის მიღებასთან დაკავშირებული აუცილებელი ხარჯების დაფინანსების წყარო:

კანონპროექტის მიღება არ გამოიწვევს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან ხარჯების გამოყოფას.

ბ.ბ) კანონპროექტის გავლენა ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილზე:

კანონპროექტის მიღება არ გამოიწვევს ცვლილებას სახელმწიფო ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილზე.

ბ.გ) კანონპროექტის გავლენა ბიუჯეტის ხარჯვით ნაწილზე:

კანონპროექტის მიღება არ გამოიწვევს სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილის ცვლილებებს.

ბ.დ) სახელმწიფოს ახალი ფინანსური ვალდებულებები:

კანონპროექტის მიღება არ ითვალისწინებს სახელმწიფოს მიერ ახალი ფინანსური ვალდებულებების აღებას.

ბ.ე) კანონპროექტის მოსალოდნელი ფინანსური შედეგები იმ პირობით, რომელთა მიმართაც ვრცელდება კანონპროექტის მოქმედება:

კანონპროექტის მიღება არ იწვევს ფინანსური შედეგებს იმ პირობით, რომელთა მიმართაც ვრცელდება კანონპროექტის მოქმედება.

ბ.ვ) კანონპროექტით დადგენილი გადასახადის, მოსაკრებლის ან სხვა სახის გადასახდელის ოდენობა და ოდენობის განსაზღვრის პრინციპი:

კანონპროექტი არ ითვალისწინებს გადასახადის, მოსაკრებლის ან სხვა სახის გადასახდელის შემოღებას.

გ) კანონპროექტის მიმართება საერთაშორისო სამართლებრივ სტანდარტებთან:

გ.ა) კანონპროექტის მიმართება ევროკავშირის დირექტივებთან:

კანონპროექტი არ ეწინააღმდეგება ევროკავშირის დირექტივებს.

გ.ბ) კანონპროექტის მიმართება საერთაშორისო ორგანიზაციებში საქართველოს წევრობასთან დაკავშირებულ ვალდებულებებთან:

კანონპროექტი არ ეწინააღმდეგება საერთაშორისო ორგანიზაციებში საქართველოს წევრობასთან დაკავშირებულ ვალდებულებებს.

გ.გ) კანონპროექტის მიმართება საქართველოს ორმხრივ და მრავალმხრივ ხელშეკრულებებთან:

კანონპროექტი არ ეწინააღმდეგება საქართველოს მიერ დადებულ ორმხრივ და მრავალმხრივ საერთაშორისო ხელშეკრულებებს.

დ) კანონპროექტის მომზადების პროცესში მიღებული კონსულტაციები:

დ.ა) სახელმწიფო, არასახელმწიფო ან/და საერთაშორისო ორგანიზაცია/დაწესებულება, ექსპერტები, რომლებმაც მონაწილეობა მიიღეს კანონპროექტის შემუშავებაში, ასეთის არსებობის შემთხვევაში:

კანონპროექტის შემუშავებისას კონსულტაციები იქნა გავლილი საერთო სასამართლოების მოსამართლეებთან, საქართველოს იუსტიციის უმაღლეს საბჭოსთან, შესაბამის სფეროში მომუშავე არასამთავრობო ორგანიზაციებთან. კანონპროექტში ასევე გათვალისწინებულია ვენეციის კომისიის დასკვნაში გამოთქმული რეკომენდაციები და მოსაზრებები.

დ.ბ) კანონპროექტის შემუშავებაში მონაწილე ორგანიზაციის (დაწესებულების) ან/და ექსპერტის შეფასება კანონპროექტის მიმართ, ასეთის არსებობის შემთხვევაში:

ასეთი არ არსებობს.

ე) კანონპროექტის ავტორი:

კანონპროექტის ავტორია საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო.

ვ) კანონპროექტის ინიციატორი: _____

კანონპროექტის ინიციატორია საქართველოს მთავრობა.

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის იმ მუხლის მოქმედი სრული რედაქცია, რომელშიც წარმოდგენილი კანონპროექტით შედის ცვლილება

მუხლი 303. საკასაციო საჩივრის დასაშვებობის გადაწყვეტა

1. თუ საჩივარი არ შეესაბამება ამ კოდექსის 301-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მოთხოვნებს, საკასაციო სასამართლო ზეპირი მოსმენის გარეშე განჩინებით კასატორს აძლევს 5 დღის ვადას, რომელიც საჭიროა საჩივრის ხარვეზის შესავსებად. თუ კასატორი არ შეასრულებს აღნიშნულ მოთხოვნას, საკასაციო სასამართლო ზეპირი მოსმენის გარეშე განჩინებით საჩივარს განუხილველად ტოვებს. განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

2. საკასაციო სასამართლო უფლებამოსილია ზეპირი მოსმენის გარეშე შეამოწმოს საკასაციო საჩივრის დასაშვებობა.

3. საკასაციო საჩივარი დასაშვებია, თუ:

ა) საქმე მნიშვნელოვანი სამართლის განვითარებისა და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებისათვის;

ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება განსხვავდება ამ კატეგორიის საქმეებზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან;

გ) სააპელაციო სასამართლომ საქმე განიხილა მნიშვნელოვანი სამართლებრივი ან საპროცესო დარღვევით, რასაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე.

4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საჩივრის დაუშვებლად ცნობის თაობაზე საბოლოოა და არ გასაჩივრდება. სასამართლო საკასაციო საჩივრის დაუშვებლად ცნობის თაობაზე განჩინების გამოტანიდან 5 დღის ვადაში წერილობით ატყობინებს მხარეებს, ხოლო თუ დაუშვებლად ცნობილია პროკურორის საკასაციო საჩივარი – აგრეთვე ზემდგომ პროკურორს.

5. თუ საკასაციო სასამართლო განჩინებით საჩივარს დასაშვებად მიიჩნევს, იგი ნიშნავს საკასაციო სხდომის თარიღს. საკასაციო სხდომა იმართება საჩივრის დასაშვებად ცნობიდან 1 თვის ვადაში.

6. საკასაციო სასამართლო უფლებამოსილია საქმე განიხილოს ზეპირი მოსმენის გარეშე.

7. კასატორს უფლება აქვს, შემაჯამებელი გადაწყვეტილების გამოტანამდე გაითხოვოს თავისი საჩივარი. ასეთ შემთხვევაში საკასაციო სასამართლო უფლებამოსილია ზეპირი მოსმენის გარეშე გამოიტანოს განჩინება საჩივრის განუხილველად დატოვების თაობაზე, რომელიც საბოლოოა და არ გასაჩივრდება. საჩივრის განმეორებით შეტანა დაუშვებელია.

8. საკასაციო სასამართლოში საკასაციო საჩივარზე შემაჯამებელი გადაწყვეტილება მიიღება საკასაციო სასამართლოში საქმისა და საჩივრის შესვლიდან არა უგვიანეს 6 თვისა.